

Generalsekretær: Religiøse ledere bærer nøglen til fattige kvinders rettigheder

Hvis vi vil skabe større lighed mellem kønnene, skal vi anerkende årsagssammenhænge mellem retfærdighed, normer og tro, skriver Birgitte Qvist-Sørensen

Som en del af MeToodebatten, der også i dette år har været et hovedtema, bliver religion ofte skildret som en direkte modpol til kvinders rettigheder. Og religiøse budskaber bliver da også brugt og misbrugt som argumentation for at bremse vejen mod lige rettigheder. Men ofte er det også misforståelser og mangel på dialog, der skaber modstand mod forandring. Med en mere åben tilgang kan religiøse ledere være med til at bane vejen for flere rettigheder.

I 2017, da en hidtil uset grad af bestialitet tvang næsten en million rohingyaer til at flygte uden andet end deres børn på armene, var systematiske overgreb og massevoldtægter en del af rohingyaernes mareridt. Da rohingyaerne flygtede til Cox's Bazar i Bangladesh, var Folkekirkens Nødhjælp hurtig til at etablere kvindecentre. Her skulle kvinder og piger have mulighed for at få støtte og traumebehandling i trygge rum uden adgang for mænd.

I den konservative rohingyakultur stillede flere imamer sig dog hurtigt på bagbenene, da en dansk organisation ville skabe et rum uden adgang for mænd. Mange mænd forbød ligefrem deres kvinder at besøge centrene, selvom de havde tydelige fysiske og psykiske men efter overgreb.

Vores lokale medarbejdere indså derfor, at hvis idéen om kvindecentre uden mænd skulle overleve, måtte de orientere sig i islams syn på rettigheder. De opsøgte imamer og indbød dem til samtale. Med tålmodighed, anerkendelse og en trosbaseret tilgang vandt imamerne og nødhjælpsarbejderne hinandens tillid.

I dag er de religiøse ledere i Cox's Bazar ikke længere vores modstandere. Flere imamer ser endda selv sig som ambassadører for kvindecentrene. Og da pandemien tidligere i år forhindrede Folkekirkens Nødhjælps personale at komme ind i lejrene, tog de religiøse ledere over og stod midlertidigt for sikkerheden omkring centrene. I dag er de legitime og velbesøgte, og det er et tydeligt eksempel på, at lighed og retfærdighed er forankret i værdier, overbevisninger og normer. Derfor skal vi arbejde aktivt med at forstå dynamikkerne i de samfund, hvor tro umiddelbart står i vejen for rettigheder.

Hvis vi vil skabe større lighed mellem kønnene, skal vi anerkende årsagssammenhænge mellem retfærdighed, normer og tro. Det betyder også, at vi kun kan fremme ligestilling i et land som Afghanistan, hvis vi tør gå i åben dialog med Taleban. Deres magt hviler på værdier og overbevisninger, som de deler med

store dele af den afghanske befolkning. For at rykke ved overbevisningerne skal vi forstå, hvilke værdier de hviler på.

Den sammenhæng blev tydelig i Uganda, hvor Folkekirkens Nødhjælp i flere år været med til at kæmpe for en lovændring, der skulle sikre kvinder en bedre retsstilling i forbindelse med skilsmisse. Efter at loven ad flere omgange var blevet bremset i parlamentet, gik vores lokale medarbejdere i tæt dialog med de fremmeste trosbaserede aktører i Uganda. Hurtigt stod det klart, at det var lovforslagets titel, der var den store sten i skoen. Skilsmisseloven blev den kaldt, og det blev af flere religiøse og konservative politikere set som en upassende opfordring til skilsmisse. Efterfølgende har vi været med til at sikre, at lovforslaget er blevet omdøbt til familieloven, og med den formelle ændring tegner det nu til, at loven bliver stemt igennem i parlamentet.

Nogle gange ligger djævelen i detaljen – også i kampen for lige rettigheder mellem kønnene. Men det finder vi aldrig ud af, hvis ikke vi vil tale med dem, der mobiliserer modstanden.

Birgitte Qvist-Sørensen er generalsekretær i Folkekirkens Nødhjælp.